

Pelargoniat 2

MARITTA ANTONEN

Rakkaalla kasvilla on monta nimeä:
pelargonit, pelakuut, pielikki, kotipielikki(1800-luvun nimitys)

TIETEELLINEN NIMI: PELARGONIUM
YLÄLUOKKA: KURJENPOLVIKASVIT
HEIMO: KURJENPOLVIKASVIT GERANIACEAE
SUKU: PELARGONIT PELARGONIUM; L'HÉR. EX AIT.

LÄHTEET: CHRISTA HOLM-KIEHTOVAT PELARGONIT
SUSANNA ROSEN & EIVOR RASEHORN-IHANAT PELARGONIT
SUSANNA ROSEN-SUURI PELARGONI-KIRJA

HYVÄT PUUTARHANYSTÄVÄT

Ihana saada kertoa teille lisää minulle rakkaista pelargoneista.

Turun akatemian kasvihuoneessa oli 1750-luvulla pelargoneja jo neljä lajiketta ja 1700-luvun loppupuolella tiedetään pelargoneja olleen eri kartanoiden kasvihuoneissakin.

Suosituimmiksi ruukkukasveiksi pelargonit nousivat säätyläisten keskuudessa 1800-luvulla ja pelargonit saivat 1900-luvun vaihteessa säätyläisten keskuudessa arvonalennuksen, kun tavallinen kansa alkoi kasvattaa niitä.

Pelargonit olivat siirtyneet kasvihuoneista asuintalojen ikkunalaudoille. Vanhat, säilyneet lajikkeet ovat saaneet usein nimensä hoitajansa tai paikkakunnan mukaan.

Pelargonit elävät nyt uutta menestystarinaansa, ihmiset ovat alkaneet keräilemään niitä. Valinnan varaa pelargoneista löytyy, sillä ne on jaoteltu 16 ryhmään ja noin 300 lajiin, joista löytyy noin 7000 nimettyä lajiketta.

SUOMALAISIA PELARGONEJA

Hyvin monien nyt "suomalaistuneiden" pelargonien kaukainen alkuperä on kulkeutunut Ruotsista meille, esim. 1700-luvun lopulla ensin Länsi-Suomeen, jolloin Suomi oli osa Ruotsin valtakuntaa. Kun Suomesta tuli osa Venäjää Haminan rauhassa v. 1809, sen jälkeen myös Venäjältä kulkeutui ensin säätyläiskoteihin Karjalaan ja Itä-Suomeen paljon uusia pelargonilajikkeita. Ruotsin ja Venäjän hoveihin pelargonit löysivät tiensä Hollannista, Englannista, Ranskasta ja Saksasta. Joten monien suomalaisten pelargonien kaukainen alkuperä on näistä maista kotoisin. Vanhojen pelargonien alkuperäislajike on usein tuntematon! Pelargonien laajamittainen monivuotinen kasvatusta juontaa Suomessa juurensa 1800-luvun loppupuolelle ja näistä tunnetuista lajikkeista puhutaan vanhoina suomalaisina pelargoneina. Kyllä 150-vuotinen pelargonilajike on jo vanha!

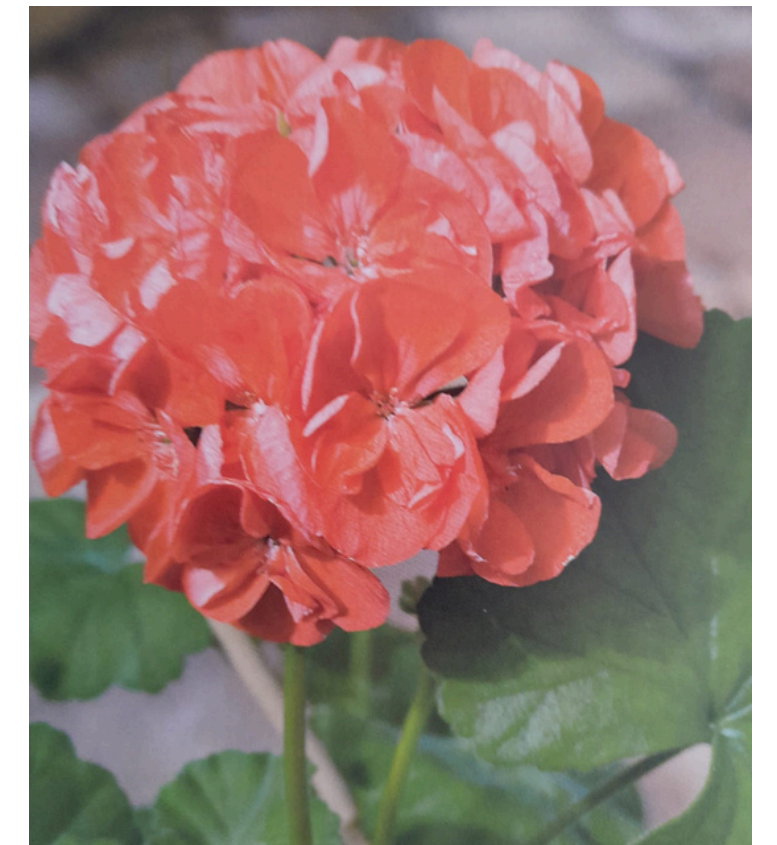
KUVAN PELARGONI,
LEMPINIMELTÄÄN 'PORI',
KUKKA MUISTUTTAA SUURESTI
RUOTSALAISTA 'MÅRBACKAA'

KOTIPELARGONI 'SAIMA'
VOIMAKKAASTI KERROTUT,
KIRKKAANPUNAISET KUKAT JA
SAMETTIMAISET LEHDET

LOHENPUNAINEN 'HAUSKA'
NIMINEN PELARGONI ON SAANUT
NIMENSÄ OMISTAJANSA HAUSKA-
NIMISESTÄ MÖKISTÄ
VILJAKKALASTA.

KOTIPELARGONI 'LEILA JA
TOIVI' TÄMÄ
ORASSINPUNAINEN,
KERRANNAISKUKKAINEN
PELARGONI ON KOTOISIN
KYMENLAAKSOSTA

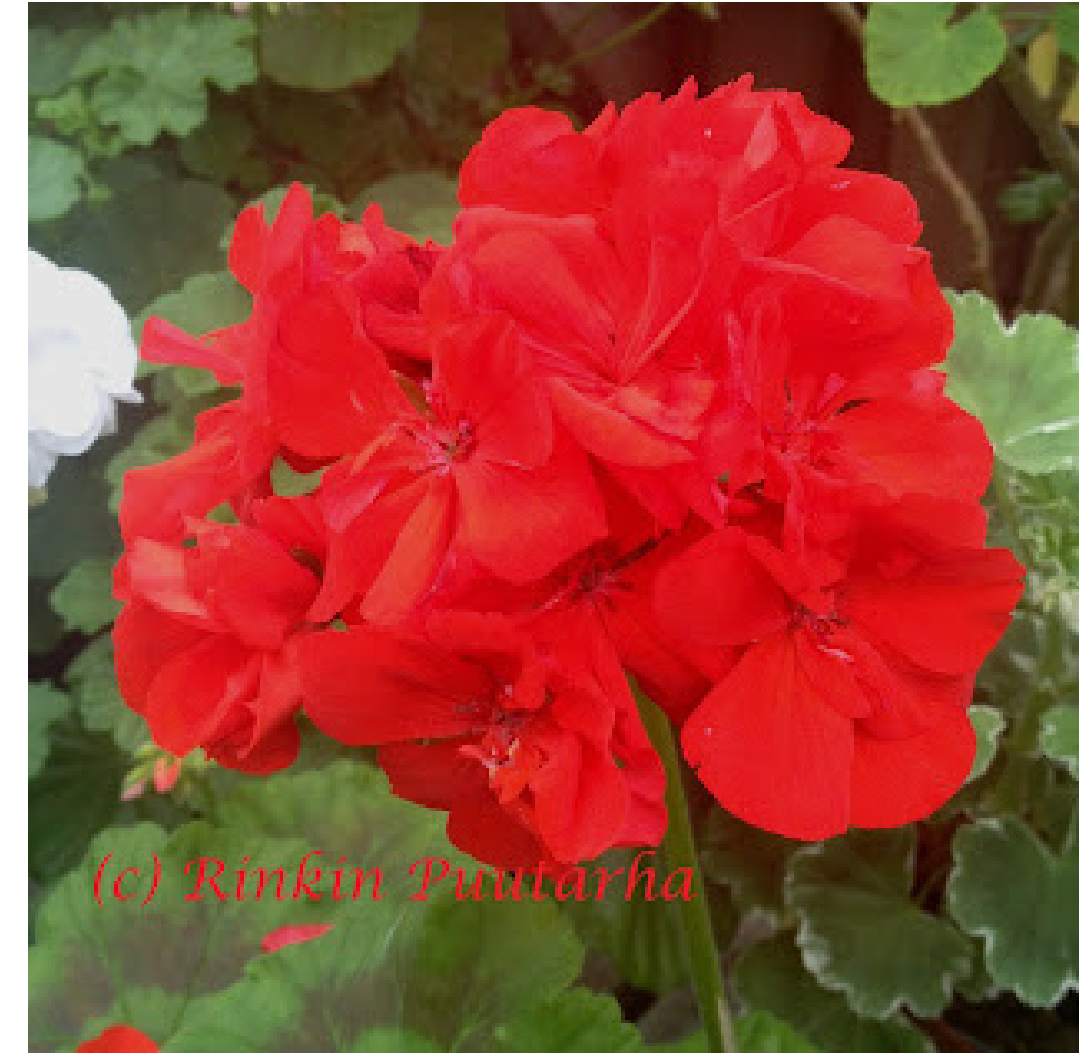
'Evakko'

Kotipelargoni 'Evakko' on saatu Annalaan helsinkiläiseltä rouvalta, joka oli ostanut alun perin pistokkaan Hakaniemen torilta Kannaksen evakolta, jonka perheen mukana se oli kestänyt evakkomatkan Helsingin seudulle. 'Evakko' on voimakaskasvuinen ja roteva, vaaleanpunaiset kukat ovat suuret ja puolikerrottavat, omenankukanoloiset.

'Hillevi'

Kotipelargoni 'Hillevi' vanhoihin pelargonioihin erikoistunut puutarhuri Jouko Pukki on löytänyt tämän pelargonin Perniöstä Hillevi-nimiseltä rouvalta. Voimakaskasvuisen pelargonin kerrotut kukat ovat puhtaan valkoiset, nupuissa on havaittavissa vihertävää sävyä. Kukinta on erittäin runsas ja talvenkestävyys todella hyvä.

'Kivilahti'

Kotipelargoni 'Kivilahti' on kotoisin Ilomantsista, Kivilahden kylästä, Pohjois-Karjalasta. Se on kulkenut monta sukupolvea äidiltä tyttarelle, alkuperää ei tiedetä. Puolikerrotut kukat ovat suuret ja väriltään oranssinpunaiset.

Vanhat suomalaiset pelargonit ovat elävää, arvokasta kulttuurihistoriaa ja niitä kasvattamalla vaalitaan suomalaista kulttuuria. Vanhojen pelargonien joukkoon mahtuu monenlaisia lajikkeita, osan ulkonäkö muistuttaa kovin paljon toisiaan, mutta jokaisella lajikkeella on oma, ainutlaatuinen historiansa ja tarina kerrottavanaan. Vanhimpien lajikkeiden historia tunnetaan 1890-luvulle asti.

(c) Rinkin Puutarha

'ALMA' VANHA LAJIKE
ITÄ-SUOMESTA

(c) Rinkin Puutarha

'ASKOLA' PUOLIKERROTUT KUKAT,
VÄHÄSSÄ VALOSSA TERÄLEHTIEN REUNAT
JÄÄVÄT VAALEIKSI, KESKUSTA
LOHENPUNAINEN

(c) Rinkin Puutarha

'HELMI-ELISABETH'
ULVILASTA 1900-LUVUN
ALUSTA

(c) Rinkin Puutarha

'SÄKKIJÄRVI' VAALEANPUNAINEN,
KERROTTU JA ROTEVAKASVUINEN

Kotipelargonilajikkeita, joita on löydetty kotikonnuiltamme Etelä-Karjalasta!

'KORTON HILDA' ETELÄ-KARJALASTA

'KYLLIKKI' LUUMÄELTÄ

'LAKKALA' ETELÄ-KARJALASTA

'LAPPEENRANTA'
LAPPEENRANNASTA

'REIJOLAN AINO'
ETELÄ-KARJALASTA